

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri
Viginti**

Della Porta, Giambattista

Frankfurt, 1607

Vt crescentes fructus figuras omnes, vel impressiones copiant. Cap. XVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

censeo, nam recisio omnibus ferè suauitatem secundis caulibus affert. Nunc & varijs artificijs cultus suauiora olera reddemus. Creditit Sotion

Allia dulcescere,

suauiorẽmquẽ; saporem contrahere, quorum fractæ spicæ serantur, vel quæ in pangendo olearum fraces admitterint. Altero satis diuerso artificio

Capæ vt suauitatem recipiant,

Conficiemus, si considerauimus, quod quædam sunt mutuae naturarum discordiæ, & amicitiae, quæ se mutuo adiuuant, & se inuicem perdunt. Noces si cum cæpis mistæ seruentur, diutius asseruantur, quibus hanc vicissitudinem reddunt, vt eius acredinem tollant, ex Palladio.

Vt crescentes fructus figuræ omnes, vel impressiones capiant. CAP. XVIII.

MVLTA fortuitus commonstrat casus (vti citra sæpe videmus ramorum, foraminũ, cælatarumquẽ rerum occurſu varijs scaterè imaginibus, impressionibus, & sigillis,) quæ ab ingenio pollentibus non paruo angentur labore, factoque; frèquenter periculo, accommodantur vsui. Vnde carmen:

Ipsa nouas artes, varia experientia rerum,

Et labor ostendit miseris vsusque; magister.

Et cum plerosque; causa lateat, plurimum miraculi considerantibus ingerunt, vt præter Naturæ normam euenisse censeantur: nam si testacea vasa crescentibus pomis accommodaueris, validè adoleſcentes typos replent, & formã induent, quam voles, & si qui fuerint piositi colores, locisque debitis coaceruati, fructus vti naturales inficiunt. Vnde sæpe visitur hominis caput in chrysolitis, candidis dentibus, purpurascentibus genis, nigrescentibus oculis, vt omni virore omisso, humanum imitentur caput. Sed conficiendi hinc patet Africani

Modus, quo humani caputis formam curium

induat & imaginem,

Vel equi, vel aliorum animalium, magnitudine perfecti fructus.

fructus, argilla, gypso molli, ac sicciscente formabis, & styli acie findito, vt archetypum eijcias, vt iterum possint apud coniungi. Si lignea erit persona sit intus excavata, si ex argilla, vbi torrueris, & fructus validi sunt incrementi, fictilibus typis (aperto loco, quo petiolus intrōmittantur) claudantur, ac fortiligentur vimine, ne pomi auctu aperiantur, idq; ab ipsis eorum incunabulis, & in eam adolescere vbi impetraveris, & ad debitam fructus fuerit restitutus magnitudinem, figuras & effigies dabit, quas effingere placuit. Idem supra ex Florentino docuimus. Pontanus eodem artificio:

Sin forte in varias iuuet & deducere formas

Nascentem citrium, mutato & corpore mala:

Tu faciem è ligno, argilla aut de cespite ductam

Subijce, & infantem tenerum nutricis amato

Conde sinu, paulatim artus formabit, & inde

Ducet in umbratos signato in corpore vultus.

Punica, pyra, malave omnia vt formam omnem accipiant,

faciemus, & omnes figuras circundatas accipient, si eadem cura & diligentia, quas supra diximus, digneris: ex eodem auctore. In summa hoc dicatur, fructus omnes pomorum in animalium formas exprimendas coget, quisquis in formas excultas impositos, & inclusos auget, augescere permittet. Sic &

Cotonea vt animalium formam accipient,

Ex Democrito, si in formas typorum indita auget, auget in ipsis permiseris. Sed leuiori quippe artificio

Cucumeres in quamcunque velis formam

transfigurare

poteris, si testacea vasa feceris, eisque paruis adhuc circumposita obligaueris, formas enim, & characteres implebunt. Quare & harundine in longum septa, excavataque, & circumposita, si in eam cucumerem, aut cucurbitam, dum adhuc parua est, immiseris, auget, auget per omnem longitudinem harundinem explebit. Plinius, crescunt cucumeres qua coguntur forma, plerumque & draconis in torri figura. Cucurbita omni modo fa-

stigiatur, vaginis maximè vitilibus, cōiecta in eas, postquam defloruerit. Quod si cucurbitā inter duos discos compressam apposueris, in orbem planum excrescet, & maxime figuras præstat omnes, quibus cogitur. Lageneriæ fient cucurbitæ, siue turbinata pyri forma, si arctè funiculum illigabis in ea parte, quam angustam desiderabis, adultas sicces, & inanies, & cum peregre proficisceris, viceorū vice vti poteris, quo te in via à siti vindicare possis. Inde quoque dicimus, quī nam fiat

Amygdala, vt inscripta nascatur.

Amygdalam biduo, vel triduo macerato, inde leuiter testam cōfringito, ne lædatur nucleus, & in eo quicquid libuerit, aliquantulum profundè scribito, inde claudatur papyro, vel lineo deuoluatur panno, ac luto circumlito, stercore sœcundato, & adulta inscriptos dabit fructus, ex Africano. Eodemque modo

Persica inscripta nascetur,

Ex Democrito, postquam rhodaceni fructum comederis, ossiculum ad dies duos, siue tres macerato, ac leuiter aperito, & apertum intra os amygdalam, siue nucleum accipito, & in eius cortice stylo ei eo inscribito, quicquid tamen libuerit, non profundè, deinde papyro inuolutum plantato, quicquid sanè in amygdala inscripseris, hoc ipsum in fructu reperies. Sed

Ficus inscripta nascetur,

Si quis alterius rei effigiem, in ficulneum oculum conscribat, hac specie prodibunt insignita. Vel osseo, vel ligneo stylo in ficulneum oculū, vel primum ficus rudimentum scribat, cumque creuerit pomū, dabit iisdem imaginibus insignitum. Nos ex cocto gypso, ac liquidiore aqua redacto, supra cydonij mali, vel punici cortices notas graphio descripsimus, & cum ad debitā ipsæ peruenerunt magnitudinem, graphidis vestigia adhuc extabant, & refricata nobis fuerunt conspicua. Nunc autem superesse video

Mandragoram fingere

factitiam illam, quæ sæpe mulierculis ab impostoribus, & circulatoribus venditur. Brioniæ radicem habet

beto ingentem, acutaque scalpri acie foeminam, vel virum effingito, adiectis genitalibus, quum absolutam noueris, inguina, vel pilorum loca stylo perforato, ibi milium, vel aliud condito, quo radículas proijciens, pilos imitetur, breuique effossa serobe tandiu ibi finito, quandiu & cortice quodam induta fuerit, & radículas proiecerit illas.

Vt fructus omnes teneriores, pulchriores, ac latiori forma renideant. CAP. XIX.

TANDEM ne quid omittamus, quamplures conscribemus culturæ modos, circa fructus, & herbas, vt non solum dulciores, maiores, teneriores, sapidiores, sed elegantiori forma renideant, & hilarius coruscant. Et primo

vt malus meliorescat, & myrtus.

Tradit Theophrastus: Si aqua feruenti rigentur, meliorescunt, vt myrtus etiam interiori nucleo vacua reddatur. Idq; fortuito deprehensum, dum iuxta balneum neglectæ starent. Si verò vis

Ficus latiores germinent.

Columella demonstrat. Vt feraciores arbores, & firmiores sint, ita facito. Quum frondere cœperint cacumina fici, ferro summa prodest amputare, ac semper cōueniet, simulatq; folia agere cœperit ficus, rubricam amurea dilutam, & cum stercore humano ad radices infundere: & ea res efficit vberiore fructum, & fructum fici pleniorē, ac meliorē. A quo Plinius, & Palladius. Quum folia incipiunt producere fici, vt fructum multum, & pinguem ferant, in principio germinis cacumina summa decutiamus, vel illud tantum cacumen, quod ex arboris medietate procedit. Palladius

Morum feracem, latiorēq; fieri

aliquos tradidisse scribit, si perforato hinc inde trunco, singulis cuneos inseramus foraminibus, terebiathi hinc, inde lentisci. Pollicetur Didymus

Palmas & prunos procerius adulescere.